

การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการใช้และจำหน่ายกัญชาเพื่อการนันทนาการ¹

ณัฐสิมา ชื่นชม²

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการใช้และจำหน่ายกัญชาเพื่อการนันทนาการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงการให้นิยามของคำว่านันทนาการ ด้านอายุและประเภทของบุคคล ด้านเงื่อนไขการใช้และการจำหน่ายกัญชาเพื่อการนันทนาการ และด้านบทลงโทษทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้และการจำหน่ายกัญชาเพื่อการนันทนาการ โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี กฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้และจำหน่ายกัญชาในประเทศไทย และศึกษากฎหมายเกี่ยวกับกัญชาจากรัฐโคโรลาโด และประเทศแคนาดาประกอบการศึกษานี้ จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการใช้และจำหน่ายกัญชาในประเทศไทยทำให้ผู้ศึกษาทราบว่า ในประเทศไทยมีการประกาศออกพืชกัญชาออกจากบัญชียาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 ก่อให้เกิดความสับสนและไม่ชัดเจนในการใช้และจำหน่ายกัญชาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการนันทนาการ เนื่องจากไม่มีการให้คำนิยามและขอบเขตการใช้และจำหน่ายที่ชัดเจน อีกทั้งหน่วยงานของรัฐก็ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้เท่าที่ควร จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการใช้และจำหน่ายกัญชาเพื่อการนันทนาการให้เหมาะสมกับสถานะและสภาพของสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต และเกิดประโยชน์กับสังคมอย่างสูงสุด

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ทำให้ผู้ศึกษาทราบว่าในประเทศไทยยังไม่มีมีการให้คำนิยามคำว่านันทนาการไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการใช้และจำหน่ายกัญชาซึ่งถือเป็นประเด็นที่สำคัญสำหรับการศึกษาและพัฒนากฎหมาย ทั้งหลักเกณฑ์เรื่องอายุ ประเภทของผู้ใช้ เงื่อนไขในการใช้และจำหน่าย รวมถึงบทกำหนดโทษที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ยังไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาหลักเกณฑ์ในการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการใช้และจำหน่ายกัญชาเพื่อการนันทนาการ ตามกฎหมายเกี่ยวกับกัญชาในประเทศไทย และกฎหมายเกี่ยวกับกัญชาของรัฐโคโรลาโด และประเทศแคนาดา ผู้ศึกษาได้กำหนดหัวข้อในการพัฒนากฎหมายไว้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ในด้านการให้คำนิยามคำว่า นันทนาการ ถือเป็นอุปสรรคแรกที่สำคัญและเชื่อมโยงกับการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของกฎหมายเกี่ยวกับการใช้และจำหน่ายกัญชาเพื่อการนันทนาการ การที่กฎหมายเพียงแต่ห้ามมิให้ใช้เพื่อการนันทนาการ แต่ไม่ได้ระบุถึงรายละเอียดในการใช้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการใช้และจำหน่ายกัญชาเพื่อการนันทนาการ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี วงษ์วิชิต และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนเชื้อสกุล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เพื่อนันทนาการ ปริมาณและวิธีการใช้หรือจำหน่าย ข้อควรระวัง หรือขอบเขตในการใช้และจำหน่ายที่เหมาะสม จึงไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจของประชาชนและการบังคับใช้กฎหมายของรัฐได้อย่างแท้จริง ในประเทศไทยมีเพียงการนำคำว่านันทนาการไปใส่ในกฎหมายเพื่อบ่งชี้ถึงวัตถุประสงค์ของออกกฎหมายฉบับนั้น ไม่ได้มีการให้ขอบเขต คำนิยามหรือข้อสงวนที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน จากการศึกษาที่สรุปได้ว่า รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคม ไม่ว่าจะออกเป็นนโยบาย กฎหมาย หรือระเบียบบังคับ หรือจัดทำแผนพัฒนาเพื่อให้เกิดกิจกรรมนันทนาการ โดยมีการกำหนดขอบเขตของการนันทนาการเพื่อเป็นแนวทางในการร่างกฎหมายหรือกำหนดขอบเขตการนันทนาการไว้ เมื่อพิจารณากับการใช้กัญชา รัฐได้กำหนดกฎหมายขึ้นเพื่อควบคุมและป้องกันการใช้กัญชาที่ผิดวัตถุประสงค์ ห้ามไม่ให้ใช้เพื่อนันทนาการ แต่กลับไม่มีการขยายความหรือให้คำนิยามคำว่านันทนาการไว้ให้ชัดเจน ประชาชนจึงเกิดความสับสนและขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ประโยชน์จากพืชกัญชาได้อย่างเหมาะสม และเกิดปัญหาที่ตามมาอีกประการหนึ่งคือการขออนุญาตใช้กัญชาเพื่อการรักษาตัว แต่นักกฎหมายครอบครองและใช้ประโยชน์ในด้านนันทนาการ ผู้ศึกษาเห็นสมควรเป็นอย่างยิ่งว่า จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยเริ่มต้นจากการให้คำนิยามของคำว่านันทนาการ สำหรับการใช้และจำหน่ายกัญชาเพื่อนันทนาการในกฎหมายเกี่ยวกับกัญชาในไทยให้มีถูกต้องและเหมาะสมกับการใช้และจำหน่ายกัญชาในประเทศไทย

ประการที่สอง ในด้านอายุและประเภทของผู้ใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการ ยังคงมีประเด็นเกี่ยวกับข้อกฎหมายของกัญชาที่ยังคงไม่ชัดเจนและเป็นปัญหาในเรื่องการบังคับใช้ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือเรื่อง อายุของผู้ที่สามารถใช้ ครอบครอง จำหน่ายกัญชาได้ ประกาศของกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุมกัญชา เรื่อง พ.ศ.2565 ที่ระบุว่า ห้ามไม่ให้บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ครอบครอง จำหน่าย เคลื่อนย้ายพืชกัญชา หากตีความตามตัวบทกฎหมายเท่ากับว่า เป็นการอนุญาตให้บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไปสามารถใช้กัญชาได้ และบุคคลที่ได้รับอนุญาตนี้ไม่สามารถนำกัญชาไปจำหน่ายให้กับเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 20 ปีได้ เกณฑ์อายุของไทยนี้ยังคงไม่เหมาะสมและอาจส่งผลกระทบต่อสถาบันการศึกษา และสถาบันครอบครัวของผู้ใช้กัญชาเพื่อนันทนาการที่มีอายุระหว่าง 20 ถึง 25 ปี อีกทั้งยังมีงานวิจัยของต่างประเทศที่ได้ให้ผลการวิจัยว่าหากเริ่มใช้กัญชาตั้งแต่อายุยังน้อยจะทำให้การเรียนรู้และความจำแย่ลง เพราะสมองของมนุษย์โดยทั่วไปจะพัฒนาเต็มที่ที่อายุประมาณ 21 ปี หากใช้มีการอนุญาตให้ใช้กัญชาในขณะที่อายุน้อยกว่าที่กำหนดไว้ข้างต้น ก็อาจจะทำให้สมองได้รับผลกระทบที่เป็นผลเสียจากการเสพติดกัญชาได้

ต่อมาในประเด็นเรื่องประเภทการใช้กัญชา ในปัจจุบันประเทศไทยมีการระบุเพียงเกณฑ์อายุเพียงอย่างเดียวไม่มีการจำแนกประเภทของผู้ใช้ มีเพียงข้อห้ามตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุมกัญชา เรื่อง พ.ศ.2565 ที่ห้ามไม่ให้ใช้ ครอบครอง จำหน่ายกัญชาแก่ผู้มีอายุไม่เกิน 20 ปี สตรีมีครรภ์หรือหญิงที่กำลังให้นมบุตร เท่านั้นซึ่งในข้อห้ามนี้ไม่ได้บัญญัติถึงเหตุและขั้นตอนในการบังคับใช้กฎหมายไว้แต่อย่างใด ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐจะต้องกำหนดมาตรการที่สามารถลดความเสี่ยงการใช้กัญชา

ในทางที่ผิดในกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน และต้องบังคับใช้กฎหมายเหล่านี้อย่างจริงจัง โดยจะต้องกำหนดถึงผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้กัญชาและขอบเขตของการใช้ไว้อย่างชัดเจน

ประการที่สาม ในด้านเงื่อนไขในการใช้และจำหน่ายกัญชาเพื่อการนันทนาการ จากการประกาศปลดล็อกพืชกัญชาอนุญาตให้ประชาชนสามารถนำไปทำวิจัยศึกษา เพาะพันธุ์หรือส่งออก เป็นเพียงนโยบายนำร่องของรัฐบาล ยังไม่มีการออกมาตรการทางกฎหมายมาควบคุมและกำกับดูแล โดยมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลทั่วไปที่ต้องการใช้กัญชาในปริมาณสาร THC เกินกว่าร้อยละ 0.2 ได้เฉพาะในทางการแพทย์หรือรักษาตัวและต้องมีใบรับรองแพทย์หรือได้รับอนุญาตตามที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายยาเสพติด กฎหมายยกเลิกสถานการณ์เป็นยาเสพติดเฉพาะส่วนของพืชกัญชา หรือสารสกัดที่มีปริมาณ THC ไม่เกินร้อยละ 0.2 ที่สามารถนำไปใช้ได้ แต่ไม่ได้กำหนดคำนิยามหรือขอบเขตของการใช้เพื่อนันทนาการเอาไว้ นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาในด้านการใช้พืชกัญชาที่ไม่เหมาะสม เช่น นำไปใส่ในอาหาร นำกัญชาไปสูบในที่สาธารณะ หรือมีการใช้สารสกัดจากกัญชาเกินปริมาณที่เหมาะสม รัฐบาลจึงจะออกมาตรการทางกฎหมายขึ้นมาบังคับใช้ในภายหลังจากที่เกิดปัญหาในการใช้งานจริงที่อาจจะควบคุมได้ ซึ่งปัญหานี้เกิดจากการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับใช้และจำหน่ายกัญชาไม่ครอบคลุม ไม่เป็นหมวดหมู่จึงทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจและการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ ในส่วนของการจำหน่าย มีการจำหน่ายกัญชาโดยไม่มีการควบคุมคุณภาพและวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการจัดจำหน่าย อันทำให้เกิดปัญหาการซื้อกัญชาไปสูบในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม จึงสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า ควรมีการพัฒนากฎหมายในด้านเงื่อนไขในการใช้กัญชาเพื่อนันทนาการให้เกิดขึ้นในประเทศไทย เพื่อลดความเสี่ยงจากการใช้กัญชาที่ไม่ถูกต้องและผิดกฎหมาย เป็นหน้าที่ของรัฐในการทำให้ประชาชนสามารถซื้อและครอบครองกัญชาเพื่อเพื่อนันทนาการได้อย่างปลอดภัยและอยู่ในกรอบของกฎหมาย

ประการที่สุดท้าย ในด้านบทกำหนดโทษ การกำหนดบทลงโทษของไทยเกี่ยวกับการใช้และจำหน่ายกัญชาตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 พ.ร.บ.สาธารณสุข ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุมกัญชา พ.ศ. 2565 ยังไม่เหมาะสมกับการบังคับใช้กับประชาชน อาจส่งผลให้ประชาชนลักลอบใช้กัญชาแบบผิดกฎหมาย และประชาชนสามารถเข้าถึงกัญชาจนไปสู่การติดสารเสพติดได้ และการกำหนดบทลงโทษเกี่ยวกับการจำหน่ายกัญชาเพื่อประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ของประเทศไทยนี้ยังไม่เหมาะสมเมื่อพิจารณาเทียบกับรัฐโคโรลาโด เนื่องจากมีการกำหนดโทษปรับและจำคุกในอัตราที่ต่ำ บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายนี้ควรต้องคำนึงถึงผู้บริโภคที่ได้รับกัญชา เริ่มตั้งแต่การขออนุญาต การควบคุมดูแลกัญชาก่อนนำออกจำหน่าย สถานที่จำหน่าย และปลายทางที่ผู้ซื้อว่าสมควรที่จะได้รับการจำหน่ายหรือไม่ หากกฎหมายกำหนดบทลงโทษในอัตราที่ต่ำเช่นนี้จะส่งผลให้ผู้จำหน่ายไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายและอาจนำพืชกัญชาหรือผลิตภัณฑ์กัญชาที่ไม่ได้มาตรฐานมาจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค ส่งผลโดยตรงกับผู้บริโภคและประชาชนทั่วไปที่ได้รับการบริการจากผู้จำหน่ายไม่ว่าจะซื้อใช้เองหรือได้รับการส่งต่อมา

จากการศึกษาค้นคว้าหลักเกณฑ์ในการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการใช้และจำหน่ายกัญชาเพื่อนันทนาการ ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาด้วยกฎหมายสำหรับการใช้กัญชาเพื่อนันทนาการตามความเหมาะสมของสังคม โดยกำหนดกรอบของคำนิยามคำว่า การใช้และจำหน่ายกัญชาเพื่อนันทนาการไว้ให้ชัดเจนและครอบคลุมการใช้งานตามความเป็นจริง โดยให้คำนิยามของนันทนาการได้ว่าเป็นการนำเอาสาร THC หรือสารเมา เข้าสู่ร่างกายเพื่อประโยชน์ส่วนตน ซึ่งอาจมีอาการข้างเคียงต่าง ๆ จะก่อให้เกิดความผ่อนคลาย ความสนุกสนาน กระตุ้นความอยากอาหาร โดยสารสกัดที่สามารถใช้เพื่อนันทนาการนั้น จะเป็นการใช้กัญชาที่เป็นสารสกัดประเภท THC เกินกว่า 0.2 เปอร์เซ็นต์ โดยการใช้เพื่อนันทนาการควรอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ความเหมาะสมอื่น ๆ ที่กฎหมายกำหนด เช่น ระดับอายุ สติสัมปชัญญะ โรคประจำตัว กำหนดสถานที่การใช้เพื่อนันทนาการ เป็นต้น

นอกจากการให้คำนิยามแล้ว การใช้และจำหน่ายเพื่อนันทนาการ ควรจะต้องมีบุคลากรนันทนาการ หรือผู้เชี่ยวชาญการนันทนาการในสาขาวิชานั้นมาช่วยกำกับดูแลการใช้กัญชาเพื่อนันทนาการด้วย ซึ่งบุคคลเช่นนี้จะเป็บุคคลที่ได้รับการอบรมและรับรองจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ในส่วนผู้ใช้เองก็ต้องมีการให้ความรู้ความเข้าใจและการประเมินการใช้เพื่อนันทนาการจากบุคลากรนันทนาการที่ได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนการใช้ ซึ่งบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับนันทนาการ อาจเป็น ผู้ปฏิบัติงานด้านนันทนาการหรือผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการเป็นผู้นำนันทนาการที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กัญชาที่เหมาะสมหรือได้รับการอบรม ศึกษาจากสถาบันที่ให้การยอมรับ เพื่อให้บุคลากรกลุ่มนี้ไปช่วยควบคุมและดูแลผู้ใช้กัญชาเพื่อนันทนาการให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมที่สุด

ส่วนการจำหน่ายกัญชาเพื่อนันทนาการในเชิงพาณิชย์ หรือจำหน่ายเพื่อนันทนาการ รัฐควรจะต้องดำเนินการควบคุมธุรกิจดังกล่าวให้อยู่ภายใต้กฎหมาย โดยผู้จำหน่ายต้องได้รับการอนุญาตให้จำหน่าย ผู้จำหน่ายต้องเป็นผู้ผ่านการอบรม และมีผู้ปฏิบัติงานด้านนันทนาการหรือผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการเป็นผู้นำนันทนาการที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กัญชาที่เหมาะสมหรือได้รับการอบรมศึกษาจากสถาบันที่ให้การยอมรับที่สามารถให้คำแนะนำกับผู้ใช้ได้เช่นเดียวกัน มีสถานที่จำหน่ายที่สะอาด ปลอดภัย และได้มาตรฐาน โดยมีหน่วยงานของรัฐคอยกำกับดูแลควบคู่ไปกับการให้คำนิยามของคำนิยามคำว่า นันทนาการข้างต้น

2. เงื่อนไขในด้านอายุและประเภทของผู้ใช้จะต้องบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอายุของผู้ใช้ให้มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี และทำการตรวจบัตรแสดง อายุของผู้ซื้อกัญชาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศได้มากที่สุด เพื่อลดปัญหาการใช้ยาเสพติดในผู้เยาว์ตามแนวคิลดทอนปัญหาอาชญากรรมได้มากยิ่งขึ้น และควรมีการจำแนกประเภทผู้ใช้ให้มีความชัดเจน กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรว่า บุคคลประเภทใดที่สามารถใช้และ

บุคคลประเภทใดที่ต้องห้ามไม่ให้ใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการอย่างเด็ดขาด และพิจารณาเรื่องปริมาณการใช้กัญชาควบคู่ไปกับการอนุญาต สามารถจำแนกกลุ่มบุคคลได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประเภทผู้ที่มีโรคประจำตัว เบาหวาน ความดันโลหิต โรคหัวใจ โรคกระเพาะ โรคทางจิตเวช ไม่ควรใช้ในผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต รวมทั้งผู้ที่มีประวัติคนในครอบครัวที่มีอาการป่วยด้วยโรคทางจิต

กลุ่มที่ 2 กลุ่มของสตรีมีครรภ์หรือสตรีที่กำลังให้นมบุตร เนื่องจากในทางการแพทย์ บุคคลทั้งสามนี้ไม่อาจได้รับอนุญาตให้ใช้กัญชา เพราะจะทำให้เด็กทารกในครรภ์มารดาอาจได้รับสารเสพติดจากกัญชาผ่านร่างกายและน้ำนมของแม่สู่เด็กได้

กลุ่มที่ 3 กลุ่มบุคคลพิเศษ เด็กอายุไม่เกิน 15 ปี กลุ่มคนพิการ กลุ่มคนชรา

3. เงื่อนไขในการใช้กัญชา ต้องกำหนดความเข้มข้นของสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล หรือ THC โดยให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบสาร THC ก่อนที่จะนำมาใช้เพื่อการนันทนาการให้เหมาะสมกับอายุและประเภทของบุคคลประเทศไทย และลงทะเบียนเป็นผู้ใช้งานกัญชาเพื่อการนันทนาการเพื่อให้ง่ายต่อการติดตามและได้รับการดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควบคุมเมล็ดพันธุ์สำหรับการปลูกให้ผ่านการรับรองจากหน่วยงานว่ามีคุณภาพ และมีค่าปริมาณสารสกัดเตตราไฮโดรแคนนาบินอลในระดับที่เหมาะสม และต้องลงทะเบียนบันทึกข้อมูลเมล็ดพันธุ์เพื่อสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้ โดยการจะปลูกพืชกัญชาต้องได้รับใบอนุญาตและใบรับรองจากหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมพื้นที่เพาะปลูก และส่งมอบผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ทั้งหมดให้แก่หน่วยงานที่ออกใบอนุญาตเพื่อนำไปส่งมอบให้ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากกัญชา ยกเลิกการปลูกกัญชาในครัวเรือนด้วยตนเองเนื่องจากมีความเสี่ยงต่อการนำไปใช้กับเยาวชนและช่องทางผิดกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งการที่บุคคลปลูกกัญชาไว้ใช้ในครัวเรือนนี้จะทำให้รัฐบาลไม่ได้กำกับดูแลการปฏิบัติตามบทบัญญัติของหลักสากล อันอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพเพราะปริมาณการใช้และระดับ THC ที่นำมาเสพอาจจะแตกต่างจากสารสกัดกัญชาที่จำหน่ายโดยแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ และกำหนดมาตรการควบคุมในการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการให้กับหน่วยงานของรัฐ โดยแบ่งอำนาจและหน้าที่ในการดูแลให้กับหน่วยงานของรัฐตามความเหมาะสม โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่พิจารณาคุณสมบัติความเหมาะสมของผู้ใช้กัญชาเจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ตรวจสอบความเข้มข้นและคุณภาพของสารสกัดและชนิดของเมล็ดพันธุ์เพื่อทำการทดสอบว่า มีสารเสพติด THC เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้ใช้หรือไม่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องควบคุมให้ผู้ปลูกใช้เมล็ดพันธุ์รับรองเท่านั้น และต้องติดฉลากถุงบรรจุเมล็ดพันธุ์ การซื้อขาย ขนส่งระหว่างรัฐต้องได้รับอนุญาตทั้งผู้ซื้อและผู้ขายและต้องเก็บข้อมูลผู้ส่งของและผู้รับ รวมทั้งผู้ปลูกจะต้องติดฉลากที่ป้ายแปลงปลูกแสดงพื้นที่ปลูก รวมถึงถุงบรรจุเมล็ดพันธุ์ รับรองโดยต้องแสดงชื่อพันธุ์ ผู้จำหน่าย แหล่งผลิต ปริมาณให้ชัดเจน

ในส่วนของการเงื่อนไขในการจำหน่ายกัญชา ต้องกำหนดให้ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ที่มาจากกัญชาที่ใช้ในการค้าเชิงพาณิชย์ จะต้องมีการควบคุมสาร THC โดยการกำหนดปริมาณการขายพืชกัญชาคิดคำนวณเป็นสารสกัดที่สามารถซื้อได้ต่อวันโดยคำนวณจากน้ำหนักตัวของผู้ซื้อ 1 กิโลกรัม ไม่ควรได้รับสาร THC เกิน 1.6 มิลลิกรัม ในการปลูกกัญชาเพื่อเชิงพาณิชย์นั้น และตั้งแต่การปลูก ไปจนถึงการขออนุญาตจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือสารสกัดจากพืชกัญชาจะต้องจะต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และต้องมีการตรวจสอบผลิตภัณฑ์และต้นกัญชาที่ได้นั้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อควบคุมมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ให้คงที่ให้เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับของสากล และมีความปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อผู้ที่ใช้กัญชา หรือในกรณีของการจำหน่ายในร้านอาหารที่ต้องการขายอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมจะต้องขออนุญาต โดยร้านที่ได้รับอนุญาตนี้จะต้องห้ามเยาวชนเข้าไปในร้าน และต้องมีป้ายบอกที่ชัดเจนบริเวณหน้าร้านว่าไม่ให้เยาวชนเข้า หากมีการฝ่าฝืนจะถูกดำเนินคดีและยึดใบอนุญาตผู้ประกอบการร้านอาหาร หากต้องขายอาหารผสมกัญชาจะไม่มีเด็กหรือครอบครัวที่มีเด็กเข้ามาในร้านอาหาร หรือ กำหนดจำกัดจำนวนใบอนุญาตร้านที่จำหน่ายกัญชา ต้องมีจำนวนที่สอดคล้องกับประชากรในพื้นที่ และห้ามวางจำหน่ายกัญชาหรือผลิตภัณฑ์ผสมกัญชาใกล้กับสถานศึกษา นอกจากการกำหนดสถานที่ที่สามารถใช้กัญชาเพื่อนันทนาการได้แล้ว ประเทศไทยควรมีการกำหนดพื้นที่และควบคุมปริมาณในการจำหน่ายกัญชาเพื่อนันทนาการนั้น โดยสถานที่จำหน่ายจะต้องห่างจากสถานการศึกษา สวนสาธารณะ สถานที่ราชการ และสถานที่อื่น ๆ เกี่ยวกับเด็กอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 2 กิโลเมตร และร้านค้าที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายจะต้องมีการขออนุญาต และควบคุมปริมาณการซื้อของผู้ที่สนใจให้สามารถซื้อได้ไม่เกิน 28 กรัม ในหนึ่งครั้งต่อวันเท่านั้น และควรกำหนดเวลาในการซื้อกัญชาให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย และเสนอให้มีมาตรการเกี่ยวกับภาษีควบคู่ไปกับการใช้และจำหน่ายกัญชาเพื่อนันทนาการ โดยรัฐอาจจัดเก็บภาษีกัญชาในอัตราที่สูง เพื่อคัดกรองบุคคลที่ต้องการซื้อไปใช้เพื่อนันทนาการลดลง และสามารถนำเงินภาษีส่วนนี้ไปสนับสนุนกองทุนที่ดูแลผลกระทบจากการใช้กัญชา รวมถึงส่งเสริมความเข้าใจถึงผลกระทบให้กับเยาวชน

4.ด้านการกำหนดบทลงโทษ ต้องทำการแก้บทลงโทษเกี่ยวกับการใช้โดยใช้เกณฑ์ปริมาณของการครอบครอง ความเข้มข้นของสารสกัด จำนวนการปลูกต้นกัญชา และปริมาณการใช้กัญชาในสถานที่ต้องห้ามตามกฎหมาย หากฝ่าฝืนการใช้ในปริมาณน้อย ต้องเริ่มต้นโทษปรับ หากฝ่าฝืนการใช้ในปริมาณมาก ต้องกำหนดโทษจำคุก และโทษปรับในอัตราที่สูงขึ้นตามด้วยลงโทษประวัตินาเสพติดซึ่งเป็นกฎหมายแม่ที่เกี่ยวข้อกับยาเสพติดเพื่อความสะดวกในการศึกษาและการบังคับใช้กฎหมายของรัฐกับประชาชน โดยคำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับส่วนรวมเป็นหลัก และในส่วนของการบทลงโทษเกี่ยวกับการจำหน่ายกัญชาเพื่อการนันทนาการต้องทำการแก้บทลงโทษเกี่ยวกับการจำหน่ายโดยใช้เกณฑ์ผลกระทบของประชาชน หากมีการจำหน่ายให้กับเด็ก ผู้เยาว์ บุคคลที่ทุพพลภาพหรือมีโรคประจำตัวแม้ว่าจะจำหน่ายในปริมาณเท่าใด ควรต้องกำหนดบทลงโทษปรับหรือจำคุกในอัตราอย่างสูง นอกจากนี้ยังมีเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้

ผู้จำหน่ายต้องขอใบอนุญาตจำหน่าย จัดสถานที่จำหน่ายให้เหมาะสมและมีเภสัชกรหรือบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญมาดูแลการจำหน่าย เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้และป้องกันไม่ให้เกิดการซื้อกัญชาไปใช้ในทางที่สมควรหรือใช้เกินกว่าที่กำหนด หากมีการละเลยหรือฝ่าฝืนก็ควรจะกำหนดโทษในอัตราปรับแก่นิติบุคคลในอัตราสูง และกำหนดโทษจำคุกและโทษปรับให้กับเจ้าของกิจการหรือผู้จำหน่ายลงในประมวลยาเสพติดซึ่งเป็นกฎหมายแม่ที่เกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อความสะดวกในการศึกษาและการบังคับใช้กฎหมายของรัฐกับประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- สมยศ สุกกิจไพบุญย์, กัญชารักษามะเร็ง, พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน, 2562 สำนักข่าวบีบีซี นิวส์ไทย, กัญชา : สธ. ออกประกาศให้กัญชาเป็นสมุนไพรควบคุม หลังเปิด “กัญชาเสรี” ครบสัปดาห์ , 16 มิถุนายน 2565, สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2565, <https://www.bbc.com/thai/thailand-61825227>
- “สรวลเฮฮาเล่าเรื่อง “กัญชา” ในประวัติศาสตร์”, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2565, จาก https://voicetv.co.th/read/B1Id7u_9
- สันติ ผิวทองคำ, “เคลียร์ชัด ‘ผู้พิพากษา’ อธิบายละเอียดยิบ ‘กัญชา’ ยังคงเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 5” 19 มกราคม 2565, ไทยโพสต์, <https://www.thaipost.net/general-news/67682/>
- พีรพจน์ ปิ่นทองดี, กัญชา:กฎหมายยาเสพติดเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากัญชาทางการแพทย์, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2561, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร
- นิรมัย พิศแข มั่นจิต, “เคลียร์ความสับสน ตกลงกัญชาเสรีขนาดไหน!?”, 4 สิงหาคม 2565, ข่าวมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, <https://tu.ac.th/thammasat-040865-law-expert-clearing-confusion-cannabis-law>